Ο μουσικός πρέπει πάντοτε να στοχεύει σε μια καλύτερη έκφραση

>Ο διεθνώς διακεκριμένος Κύπριος πιανίστας **Μαρτίνος Τιρίμος** μιλά για τους κραδασμούς της ζωής

Εννέα το πρωί του Σαββάτου. Έχω ήδη αργήσει, σχεδόν τρεχτή φτάνω στον ανελκυστήρα που θα με οδηγήσει στον έκτο όροφο όπου και το VIP lounge του Χίλτον. Θάμαστε εκεί να πίνουμε το καφεδάκι μας, μου είπε ο κ. Τιρίμος στο τηλέφωνο και γνώριζα ήδη πως για κείνον ήταν μια μέρα γεμάτη από συνεντεύξεις. Φτάνοντας, λοιπόν, λαχανιασμένη, συνειδητοποιώ πως η προηγούμενη συνάδελφος δεν είχε τελειώσει ακόμα με τις ερωτήσεις της, παίρνω τότε ανάσα, παραγγέλνω ένα καπουτσίνο και περιμένω ψωπτιλά, ακούγοντάς τον ταυτόχρονα να δίνει εξήγηση την εξής υπέροχη σκηνή, την οποία -όπως είπε- του περιέγραφε συχνά η μητέρα του: Όταν ήταν δύο χρονών συνήθιζε να πηγαίνει έξω από το δωμάτιο όπου μελετούσε ο πατέρας του βιολί, έπιπλωνε εκεί στο πάτωμα, έξω από την πόρτα, άκουγε τη μουσική και αποκοιμόταν... Αυτή ήταν η απάντησή του όταν η συνάδελφος τον είχε ρωτήσει πώς ξεκίνησαν όλα... Με ενθουσιάζει αυτή η εικόνα, αλλά περισσότερο με κερδίζει ο τρόπος που την περιγράφει, έχει ένα γλυκό χαμόγελο, το πρόσωπό του εκπέμπει ηρεμία, τα μάτια του σε κοπάνε λες και μέσα τους κρύβεται ακόμα εκείνο το μικρό παιδάκι... Τον παρατηρώ σχεδόν εξονυχιστικά, παρατηρώ τα δάκτυλά του, χαρακτηριστικά δάκτυλα ενός πιανίστα, παρακολουθώ τις εκφράσεις του, τους τονισμούς του στις λέξεις, και όσο περνά η ώρα καταλαβαίνω απόλυτα γιατί έχει χαρακτηριστεί από το διεθνή Τύπο ως ο εμπνευσμένος ποιητής του πιάνου. Γιατί αυτός ο άνθρωπος που τώρα κάθεται απέναντί μου και δηγείται σημαντικές στιγμές της πορείας του, είναι εμφανές πως εχει κάτι πολύ σημαντικό να μοιραστεί μαζί μας, το οποίο δεν αφορα μόνο στη μουσική. Αλλά στο πώς μέσα από τη μουσική κατάφερε να συνδεθεί με τους πιο ψηλούς κραδασμούς της ίδιας της ζωής. Και αν καταφέρω να βρω ένα τρόπο να μου το μεταδώσει, τότε θα θυμάμαι για καιρό το συγκεκριμένο αυτό πρωινό του Σαββάτου...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
στην Ελένη Ξένου

- Πώς είναι να μεγαλώνει κανείς μέσα στη μουσική; Ξέρετε, είχα ένα πάρα πολύ σοφό πατέρα. Δεν ένιωσα ποτέ ότι με πίεσε να προχωρήσω σε αυτό το δρόμο και είχα πάντοτε την υποστήριξή του. Όταν ήμουν 12 χρονών διπύθυνα την La Traviata εφτά φορές εδώ στην Κύπρο, σε ένα ιταλικό φεστιβάλ. Μετά από αυτές τις παραστάσεις ένας Ιταλός ιμπρεσσάριος έκανε μια πολύ δελεαστική πρόταση στον πατέρα μου. Με ζήτησε για να διευθύνω στη Σκάλα του Μιλάνο, στην Σάντα Τιτσίλια στη Ρώμη, παντού στην Ιταλία... Και ο πατέρας μου είπε: «Όχι. Εγώ θέλω το παιδί μου να μεγαλώσει σαν ένα κανονικό παιδί».

- Εσείς καταλάβατε τότε τι εννοούσε; Μετά από πολλά χρόνια, όταν βρισκόμουν σε μια περιοδεία στον Καναδά, συνειδητοποίησα πόση ευγνωμοσύνη του χρωστούσα για εκείνο το όχι.

- Τι σας άσκανε να το συνειδητοποιήσετε; Ο διευθυντής της ορχήστρας στην περιοδεία ήταν ο Ιταλός Πιερ'Ο Ολάμπα, ο οποίος υπήρξε παιδί-θαύμα. Όταν ήταν 15 ετών διπύθυνε μεγάλες ορχήστρες και είχε τεράστια φήμη. Από τα 15 μέχρι τα 25 έκανε μεγάλη καριέρα. Μετά το όνομά του χάθηκε. Όταν κάνω μαζί εκείνες τις συναυλίες ήταν 45 χρονών. Στην πρώτη πρόβα, λοιπόν, μόλις άρχισε να διευθύνει, αντιλήφθηκα ότι αυτός ο άνθρωπος λειτουργούσε σαν μια μηχανή, χωρίς μυαλό, χωρίς ψυχή. Το ίδιο βράδυ με είχε καλέσει -θυμάμαι- στο σπίτι του, όπου συνέχεια μου μιλούσε για την περίοδο που ήταν 15 χρονών. Μου έδειχνε φωτογραφίες από τα άλμπουμ του κτλ. Μελίγα λόγια, αυτό που θέλω να σας πω είναι πως εκείνος ο άνθρωπος παρέμεινε στην ηλικία των 15. Και ότε ήταν που ευλόγησα τον πατέρα μου.

- Που είχε την διορατικότητα και την σοφία να σώσει από κάτι τέτοιο... Ακριβώς. Βέβαια υπάρχουν και παιδιά-θαύμα τα οποία προχώρησαν ισορροπημένα, αλλά πιστεύτε με είναι πολύ λίγα. Θα σας δίνηθώ μια άλλη παρόμοια ιστορία. Υπήρχε ένας Γάλλος τσελίστας ο οποίος είχε δύο πολύ ταλαντούχα παιδιά. Ο γιος του βιολιστής και η κόρη του πιανίστρια. Τον συνόδευαν σε όλες του τις συναυλίες. Τα παιδιά δεν τα άφησε να πάνε σε κανονικό σχολείο, τους έφερνε καθηγητές στο σπίτι. Το κορίτσι στο τέλος τρελάθηκε. Ο γιος δεν μπορούσε πιαν α παίξει βιολί και έγινε μαέστρος. Όταν τον γνώρισα εγώ ήταν ήδη μαέστρος και είχε πια απομακρυνθεί από τον αυτοριτικό πατέρα του, προσπαθώντας μέσα από μια εσωτερική έρευνα να βρει ξανά τον εαυτό του. Ενας καλλιτέχνης δεν μπορεί να είναι καταπιεσμένος. Πρέπει να νιώθει ελεύθερος για να μπορέ ίνα εκφράσει εκείνο που έχει μέσα του.

- Αυτή ήταν και συμβουλή του δικού σας πατέρα; Ο πατέρας μου ένιωθα ότι ήταν για μένα μια όμορφη ομπρέλα. Ήταν πάντα δίπλα μου και ειλικρινά σοχλέω αισθάνομαι πολύ τυχερός που είχα ένα τέτοιο άνθρωπο κοντά μου, ο οποίος γνώριζε πως όσο ταλέντο και αν έχεις, δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι θα σε δεχτεί ο μουσικός κόσμος ως ένα καλλιτέχνη που έχει κάτι εξαιρετικό να εκφράσει.

- Όταν του είπατε πως θέλατε στα 12 σας χρόνια να διευθύνετε την ορχήστρα, πώς αντέδρασε; (χαμόγελο). Μου είπε «Μα είσαι τρελός; Ξέρεις τι σημαίνει να σταθεί εσύ ένα παιδάκι μπροστά από μια ορχήστρα;». Τον παρακάλεσαν α μου δώσει την ευκαιρία να κάνω μια πρόβα. Και μου την έδωσε. Η πρώτη εκείνη πρόβα ήταν μεγάλη αποτυχία. Ήμουν ένα παιδί 12 χρονών, ένα μπροστά μου ανθρώπους μεγάλους -που μου φαίνονταν μάλιστα πανύψηλοι- έμπειρους μουσικούς και ένιωθα πολύ άβολα.

- Απογοητευτικά; Καθόλου. Αντιθέτως. Ζήτησα από τον πατέρα μου να μου δώσει και μια δεύτερη ευκαιρία και ευτυχώς δέχτηκε. Εκείνες οι πρώτες εμπειρίες, όταν διπύθυνα στα 12 μου την Τραβιάτα, ήταν από τις ωραιότερες της ζωής μου.

- Τι κρατάτε ακόμα στη μνήμη σας από τότε; Θυμάμαι το εξής περιστατικό: Στην τρίτη πράξη της Τραβιάτας, σε κάποια στιγμή βγαίνει στην σκηνή η Βιολέτα για να τραγουδήσει την άριά της. Της εισόδου της προηγείται μια μικρή εισαγωγή από την ορχήστρα. Κάναμε, λοιπόν, την εισαγωγή και πουθενά η Βιολέτα. Παθαίνω σοκ. Γυρίζω τότε στο πρώτο βιολί και του λέω ντακάπο (που σημαίνει πάμε από την αρχή). Το παίζουμε ακόμη μια φορά και ευτυχώς εμφανίστηκε η Βιολέτα. Τι είχε συμβεί; Η Βιολέτα ήταν αρκετά μεγαλόσωμη και το φόρεμα χορού που φορούσε ήταν επίσης τεράστιο. Όπως ερχόταν προς την σκηνή, το φόρεμα πιόστηκε σε ένα από τα σκηνικά και δεν μπορούσε να ξεκολλήσει (γέλια). Αυτές τις στιγμές δεν μπορεί να τις ξεχάσει κανείς.

- Σας ακούω να μου τα περιγράφετε όλα αυτά και δεν μπορώ να κάνω εικόνα ότι ήσασταν μόνο 12 χρονών και διευθύνατε μια ολόκληρη ορχήστρα. Σ' εκείνη την ηλικία δεν συνειδητοποιείς τι πάει να πει φόβος, ούτε και σκέφτεσαι τόσο πολύ τον εαυτό σου. Δεν είχα καθόλου άγχος. Ένιωθα ότι μπορούσα να το κάνω και ένιωθα γι' αυτό πολύ ευτυχής. Ήμουν πολύ τυχερός γιατί τα μέλη της ορχήστρας ήταν όλοι τους πολύ έμπειροι μουσικοί, οι περισσότεροι από τη Σκάλα του Μιλάνο. Θα σας δίηγηθώ μάλιστα το εξής: Πριν μερικά χρόνια είχα μια συναυλία στη Σκάλα του Μιλάνο και ο τσελίστας της ορχήστρας ήταν ο ίδιος με κείνον που έπαιζε τότε στην Τραβιάτα. Όταν αναγνώρισε ο ένας τον άλλο, αγκαλιαστήκαμε συγκινημένοι...

Η επικοινωνία

- Για σας σ' εκείνη την ηλικία τι ήταν η μουσική; Η φυσική μου έκφραση. Έτσι ένιωθα τότε έτσι νιώθω και τώρα. Ποτέ δεν αισθάνθηκα ότι είναι ένα επάγγελμα, μια δουλειά. Βέβαια τώρα είναι πολύ διαφορετική η αντιμετώπισή από ό,τι ήταν τότε. Τώρα πρέπει κανείς να είναι πολύ μελετημένος, πρέπει να γνωρίζει την κάθε γωνιά του κάθε μέτρου, να σκέφτεται συνειδητά την κάθε νότα που παίζει.

- Τότε δεν ήταν έτσι; Ήταν, άλλα με ένα διαφορετικό τρόπο. Για μένα δεν ήταν αυτά που είχαν σημασία αλλά η σταμόσφαιρα που επιδίωκα να δημιουργήσω. Και εδώ θέλω να σας διευκρινίσω κάτι: Είναι πολύ πιο εύκολο να διευθύνει κανείς παρά να παίζει ένα όργανο. Αναμφισβήτητα οι μεγάλοι μαέστροι είναι σπουδαίοι μουσικοί, ξέρουν τι παίζει το κάθε όργανο, αλλά το να παίξεις την κάθε νότα είναι πιο δύσκολο.

- Μου θυμίζετε μια φράση που είχατε πει. Πως εκείνο που κάνει μια ερμηνεία να Ξεχωρίζει είναι το συναίσθημα. Δεν είναι μόνο το συναίσθημα. Είναι και η επικοινωνία που έχει ο ερμηνευτής με το ακροατήριό του.

- Το ταλέντο της επικοινωνίας εμπεριέχεται στο ταλέντο της ερμηνείας; Είναι ένα άλλο ταλέντο. Υπάρχουν πολύ καλοί ερμηνευτές, θαυμάσιοι δεξιοτέχνες, οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν το ταλέντο της επικοινωνίας. Εκείνος ο οποίος με εντυπωσίαζε από πολύ μικρό, ακριβώς γι' αυτή την ικανότητα της επικοινωνίας, ήταν ο Αρτούρ Ρουμπινστάιν. Αισθανόμουν πως αυτός ο άνθρωπος πραγματικά ήθελε να συνδεθεί με τον ακροατή του. Υπήρκε εκεί μια ανθρώπινη ουσία.

- Μήπως η επικοινωνία σημαίνει πόσο διαθετεμένος είναι ο ερμηνευτής να δώσει κάτι από την ψυχή του; Σίγουρα. Ο Μικελάντζελι, ένας σπουδαίος Ιταλός πιανίστας, στον οποίο θαύμαζες τη δεξιοτεχνία και τη σύλληψη που είχε για το κάθε έργο, δεν έδινε τίποτα από την καρδιά του. Και για μένα δεν είναι αρκετό να είσαι σπουδαίος δεξιοτέχνης αν δεν θέλεις πραγματικά να επικοινωνήσεις με τον άλλο. Ο σκοπός αρκετών είναι να παίξουν σωστά, με μουσικότητα, με ωραία σύλληψη, αλλά για μένα δεν αρκεί.

- Εσείς τι άλλο πιστεύετε πως χρειάζεται ένας ερμηνευτής για να Εεχωρίσει; Να ζει τη ζωή, να έχει εμπειρίες. Θα σας πω μια άλλη ιστορία. Πριν από ένα μήνα άκουσα μια βιολίστρια εξαιρετική. Έπαιξε με τόση ακρίβεια, με ωραία μουσικότητα, δεν μπορούσες να βρεις κάτι να την κριτικάρεις. Για μένα ωστόσο η ερμηνεία της ήταν στεγνή. Και προσπαθούσα να εξηγήσω γιατί ένιωθα έτσι. Η μόνη εξήγηση που μπορούσανα δώσω ήταν πως επειδή εκείνη η κοπέλα ήταν μόνο 30 χρονών, δεν είχε ζήσει αρκετές εμπειρίες.

- Η δική σας ερμηνεία μιας σπουδαίας σύνθεσης ήταν πολύ διαφορετική όταν ήσασταν νεαρός από άτι είναι τώρα; Οπωσδήποτε. Δεν μπορεί να είσαι ο ίδιος άνθρωπος που ήσουν κάποια χρόνια πριν. Όλοι περνούμε από διάφορες εμπειρίες, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης μας και τα συναισθήματά μας.

- Πώς έχει αλλάξει η σύλληψη ενός έργου που ερμηνεύετε λοιπόν μετά από όλες τις εμπειρίες που έχετε ζήσει; Η σύλληψη σίγουρα αλλάζει με το χρόνο, αλλά, ξέρετε, ο ίδιος ο ερμηνευτής δεν είναι ο καλύτερος κριτής του εαυτού του. Ο Ρίχτερ, ο μεγάλος αυτός πιανίστας, έκανε κάποτε μια συναυλία, για την οποία αισθάνθηκε ότι είχε κάποια αξία, είχε δηλοδή ικανοποιηθεί από την ερμηνεία του. Μερικά χρόνια αργότερα άκουσε την ηχογράφηση εκείνης της συναυλίας και είπε: «Θεε μου, είναι δυνατό να έπαιξα τόσο άσχημα;» (γέλια). Καταλαβαίνετε τι εννοώ...

- Τα πάθατε κι εσείς; (γέλια)...Θα σας σπαντήσω διαφορετικά. Ο μουσικός πρέπει πάντοτε να στοχεύει σε μια καλύτερη έκφραση.

- Αν ένας μαθητής σας, σας ρωτούσε τι σημαίνει αυτό, τι θα του απαντούσατε; Θα του εξηγούσα ότι αυτά τα αριστουργήματα περιέχουν πάρα πολύ υψηλούς κραδασμούς. Δηλαδή, οι σιν θέτες κατάτη γνώμη μου συν τονίζονταν με αυτούς τους πολύ υψηλούς κραδασμούς και πρέπει να είναι στάχος του ερμηνευτή να προσπαθήσει επίσης να συντονιστεί. Δεν είναι εύκολο πράγμα. Γιατί πρέπει πρώτα εμείς να ανυψώσουμε την αντίληψή μας.

- Άρα χτιόσμενο πρέπει να είναι μια εσωτερική καλλιέργεια; Οπωσδήποτε. Και μάλιστα πιο γενική. Εγώ ενθαρρύνω τους μαθητές μου να πηγαίνουν σε εκθέσεις τέχνης, να πηγαίνουν θέατρο, να ζουν. Εκείνος ο οποίος μελετά από το πρωί μέχρι το βράδυ και δεν κάνει τίποτα άλλο, λυπάμαι να πω ότι ο κόσμος του είναι πολύ περιορισμένος.

Η έκφραση

- Εσάς ποιος δάσκαλος σας τα έμαθε όλα αυτά; Όλα αυτά μου τα έμαθε η ζωή. Και ο Γκόρτον Γκρν.

- Κάνετε συχνά αναφορά στον Γκόρτον Γκρν... Είχα τη μεγάλη ευτυχία να τον γνωρίσω όταν τέλειωσα τις σπουδές μου. Ήταν ένας άνθρωπος ο οποίος δεν είχε καθόλου εγωισμό και ενδιαφερόταν μόνο να ενθαρρύνει το ο ποιοδήποτε ταλέντο και να βγάλει το καλύτερο στην επιφάνεια. Όταν άκουγες ένα μαθητή του και ένα δεύτερο και τρίτο, θα λες: «μα είναι δυνατόν όλοι αυτοί οι πιανίστες να είναι υπό την ίδια ομπρέλα;». Ο καθένας έπαιζε τελείως διαφορετικά. Διότι εκείνο που εν θάρρυνε ο Γκρν ήταν τη μοναδικότητα του καθενός. Ήταν ένας φιλόφοφος και θα ομολογούσα πως έμαθα περισσότερο από τις συν ομιλίες που είχα μαζί του παρά από τη μουσική.

- Τι σας έμαθε για τη ζωή λαπόν; Είχε μια πολύ πλατιά αντίληψη. Ένιωθε ότι δεν γνώριζε τίποτα, ότι συνέχεια υπήρκε κάτι καινούργιο να μάθει. Δεν τον εγκλώβιζε καμιά βεβαιότητα. Και αυτή η προσέγγιση θεωρώ πως είναι η καλύτερη. Και προσπαθώ να την υιοθετώ. Δηλοδή όταν εργάζομαι με ένα νεαρό ταλέντο, δεν μου ορέσει να επιβάλλω τις ιδέες μου. Θέλω να συνεργαστώ με αυτό το ταλέντο για να δω τι μπορεί να βγει.

- Είστε πάντα αναστός; Ο καθένας πρέπει να είναι ανοικτός. Αν κλλήσει σε κάποιο καλούπι, είναι ο θάνατος του καλλιτέχνη.

- Τι κάνει έναν καλλιτέχνη να καλλά σε ένα καλούπι; Κάποιος μπορεί να ικανοποιηθεί με ένα είδος έκφρασης η οποία είναι πεπικτημένη και λειτουργεί ωραία, αλλά για μένα αυτό δεν αρκεί. Αυτό που είπανωρίτερα: Κάποιος πρέπει να στοχεύει πάντοτε σε μια καλύτερη έκφραση. Είναι μια έρευνα του εαυτού μας, η οποία δεν έχει τέλος. Αλλά είναι σημαντική έρευνα.

- Τα έργα των μεγάλων συν θετών που ερμηνεύετε τόσα χρόνια, σας βοήθησαν να κατάτε τι ζωή ατόμια άλλη οπτική; Είναι όντως ευτάχημα που έκω αυτή την επαφή με τα αριστουργήματα, γιατί όπως σας είπα και πριν σε αυτά εμπεριέχονται οι πιο υψηλοί κραδασμοί που υπάρχουν στη ζωή μας. Αρα είναι ο καλύτερος καθηγητής της ζωής. Τώρα πώς αναλύει κανείς αυτά τα αριστουργήματα και πώς τα προσεγγίζει, εξαρτάται από τη δική του θέση. Προσωπικά τα βλέπω πολύ διαφορετικά τώρα από ό,τι πριν από 10 ή 20 χρόνια. Το σπουδαίο όμως είναι ότι κάθε φορά ανακαλύπτεις μέσα σε αυτά καινούργια όμορφα διαμάντια. Γι' αυτό κι εγώ ακόμα νιώθω ότι είμαι ενας μαθητής που έχει πολλά να μάθει.

Η σύνδεση

-Πιστεύετε ότι δεν αρκεί νάναι ταλαντούχος ο ερμηνευτής αλλά χρειάζεται να 'ναι ταλαντούχος και ο ακροατής; Δεν είναι απόλυτο. Εξαρτάται βέβαια από την αντίληψη του ακροατή. Αν πρόκειται να έρθει κάποιος που είναι τελείως άσκετος και αντί να ακούει θα σκέφτεται κάτι άλλο, δεν μπορεί να υπάρξει επικοινωνία. Αλλά όταν είναι πρόθυμος να επικοινωνήσει δεν χρειάζεται κάτι άλλο. Το πώς αρχίζει κάποιος να αγαπήσει την κλασική μουσική, είναι ένα μεγάλο θέμα. Αλλά τη στιγμή που αρκίζει αυτή η αγάπη, η χαρά που νιώθει αυτός ο καινούργιος ακροατής είναι τεράστια. Προσωπικά είμαι πολύ αισιόδοξος ότι θα αυξηθεί το ακροατήριο στην κλασική μουσική στο μέλλον.

- Πατί είστε αισιόδοξος; Νιώθω ότι η αντίληψη του ανθρώπου θα ανέβει πιο ψηλά.

- Τσως η επαφή που ζούμε εκεί να θέλει να μας οδηγήσει. Σε μια βαθύτερη επικοινωνία... Σίγουρα. Και τα μεγάλα αριστουργήματα της κλασικής μουσικής είναι η αντίληψη έκφραση που υπάρχει. Όταν κάποιος αισθανθεί τους κραδασμούς τους, θα στοχεύεί σε αυτή τη σύνδεση.

- Σας έχουν χαρακτηρίσει εμπνευσμένο ποιητή του πιάνου. Τι σημαίνει για σας αυτό; Σίγουρα σημαίνει κάτι. Γιατί νιώθω ότι η καλύτερη μουσική είναι ποίηση.

- Τι εννοείτε; Είναι πολύ δύσκολο να περιγράψει κάποιος με λόγια τη σημασία της μουσικής. Η σημασία της είναι πέρα από τα λόγια. Γι' αυτό είναι ποίηση. Η μουσική εκφράζει αλήθειες που είναι πέραν του χρόνου, πέραν του χώρου.

- Αν η μουσική είναι για σας η φυσική σας έκφραση, χωρούν έννοιες όπως επιτυχία και αποτυχία σ' αυτήν; Αποτυχία για μένα είναι όταν δεν καταφέρω να εκφράσω αυτό που επιθυμώ. Και ξέρετε, κάποτε συμβαίνει να παίξει κανείς πολλές φορές ένα συγκεκριμένο έργο μέχρις ότου φτάσει στο σημείο να πει ότι άρχισε να εκφράζει εκείνο που επιθυμεί. Χρειάζεται επιμονή.

- Και πειθαρχία; Βέβαια. Χωρίς πειθαρχία δεν μπορείς να το πετύχεις. Όλοι αυτοί οι μεγάλοι συνθέτες ήταν τρομερά πειθαρχημένοι. Θα σας δίηγηθώ ακόμη μια ιστορία... Η Ζορζ Σαντς, με την οποία ζούσε ο Σοπέν, έγραψε μια μέρα σε μια φίλη της το εξής: «Ο Σοπέν είναι κλειδωμένος στο δωμάτιο του εδώ και τρεις μέρες. Δεν θέλει ούτε φαγητό, ούτε τίποτα. Αντισυκεί για μια νότα».

- Αντισυκεί για μια νότα... Τι ωραία φράση για επίλογο...

info

Ο Μαρτίνος Τιρίμος ήρθε στην Κύπρο για να παραλάβει το Βραβείο που του απονεμήθηκε από το Ίδρυμα Τάκη και Λούκης Νέμιτσα. Η φετεινή βράβευση του ιδρύματος αφορούσε τον τομέα των τεχνών και συγκεκριμένα την κλασική μουσική, και το βραβείο δόθηκε στους δύο κορυφαίους Κύπριους μουσικούς, τον Συπριέν Κατσαρή και τον Μαρτίνο Τιρίμο.

Για μένα δεν είναι αρκετό να είσαι σπουδαίος δεξιοτέχνης. Πρέπει να θελεις πραγματικά να επικοινωνήσεις με τον άλλο για να Εεχωρίζει η ερμηνεία σου.

Ένας καλλιτέχνης πρέπει να στοχεύει πάντοτε σε μια καλύτερη έκφραση. Είναι μια έρευνα του εαυτού μας, η οποία δεν έχει τέλος. Αλλά είναι σημαντική έρευνα.